

Název lekce (projektu)	Hra o rolích		
Škola	ZŠ Žakovská, Žakovská 1/1006, 736 01 Havířov		
Vyučující - autor lekce	Valentina Komosná		
Věková skupina 13 – 14 let	Počet dětí 28	Počet dívek 14	Počet chlapců 14
Charakteristika dětí (dětí s SPU, výrazným talentem ...)	Jedna žákyně s SPU (dyslexie), žádné z dětí nemá výrazný talent, prospěchově jsou děti průměrné, na kázeňské problémy má vliv vysoký počet dětí ve třídě, šest chlapců se snaží být středem pozornosti za každou cenu, kolektiv neumí spolupracovat, děti se navzájem nerespektují, neumějí si naslouchat apod.		
Téma, obsah, učivo	Rozvoj verbálních komunikačních dovedností.		
Vyučovací předměty, kroužek, jiná forma	Třídnická hodina		
Délka lekce (projektu)	45 minut		
Cíle pro oblast osobnostní a sociální výchovy	<p>Soustředění se na diskusi (udržení pozornosti, i když mluví někdo jiný).</p> <p>Rozvoj mezilidských vztahů, schopnost vcítit se a naslouchat si.</p> <p>Asertivní komunikace (kompliment, kritika).</p> <p>Umět se domluvit, rozvoj spolupráce.</p> <p>Schopnost reflexe, sebereflexe.</p> <p>Seberegulace v situaci, kdy je „na mě řada“.</p>		
Cíle pro jiné oblasti (zejm. cíle předmětů, různých výchov atd., pokud se s nimi OSV spojuje)	Problém pro diskusi může být vybrán z jakéhokoliv vyučovacího předmětu.		

Průběh lekce
1. část – smutná kočička

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) úvodní aktivita	<ul style="list-style-type: none"> • pokyny učitele k organizaci práce, vysvětlení pravidel 	<ul style="list-style-type: none"> • žáci si vytvoří dvojice, v nichž se jeden hráč pokouší bez dotyků rozesmát druhého hráče, pohybuje se kolem něj a opakuje: „<i>Já jsem smutná kočička, usměj se na mě</i>“. • asi po třech minutách si hráči role vymění. 		7 minut
Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky)				
Reflexe učitele				

2. část – hra o rolích

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a)	<ul style="list-style-type: none"> • na pokyn učitele se žáci rozpočítají po šesti. • každá skupinka má vymezen svůj pracovní prostor. • učitel předá žákům instrukce ke hře. 	<ul style="list-style-type: none"> • děti si vylosují kartičky s užitečnou nebo neužitečnou rolí, obsah si prostudují, ale nesdělují ani neukazují ho ostatním. • následuje asi 10 minut diskuse v šestičlenných skupinách na určité téma, které je všem členům skupiny známé. Hráči se snaží ztvárnit roli, kterou si vylosovali. • po ukončení diskuse se snaží děti určit a popsat role ostatních. 	<ul style="list-style-type: none"> • kartičky s pojmenováním a popisem užitečné nebo škodlivé role – (viz: Pike-Selby, Globální výchova, s. 191) • užitečné: sluníčko, manažer, usmiřovač, koumák, provokatér, hledač nápadů • škodlivé: mluvka, extrémista, vejtaha, sabotér, pochlebovač 	15 minut
<p>Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak se hráči cítili ve svých rolích? 2. Jak rozpoznávali role druhých? 3. Kdy se snaží lidé sklouzávat k pozitivním a kdy k negativním rolím? 4. Kdy může mít role i opačný účinek? Co je charakteristické pro různé role? 5. Jak se komu která role hrála? 6. Jak byla komu která role blízká? 7. Jaké zkušenosti mají s podobnými rolemi? 8. Čeho se na tomto poli chtějí vystříhat? 9. Co se nového naučili a co pochopili? 				
<p>Reflexe učitele: V průběhu reflexe se žáky mě napadlo promluvit si s dětmi o rolích, které hrají ve svém třídním kolektivu.</p>				

3. část

Výchovné a vzdělávací cíle a) OSV: b) jiné:	Činnost učitele (instrukce, otázky učitele atd.)	Činnost žáků a její organizační podoba/ forma	Pomůcky, materiál, technika	Čas
a) diskuse o rolích ve třídním kolektivu	<ul style="list-style-type: none"> • učitel dá pokyn k vytvoření kruhu ze židlí, řídí diskusi, pozoruje žáky, soustředí se na jejich verbální i neverbální komunikaci. 	<ul style="list-style-type: none"> • děti si sesednou na židlích do kruhu, uprostřed kruhu je tzv. horké křeslo, na kterém se všichni žáci prostřídají (možná je i varianta bez „horkého křesla“). • děti se snaží popsat třídní role (každý jednotlivec může popisovat své vlastní role a ostatní zase role, které u něj vnímají) a to, čím jsou role jednotlivých spolužáků přínosné nebo škodlivé. Žák v kruhu posléze naslouchá a reaguje na názory ostatních. • tuto aktivitu provádíme jen tehdy, když třídní kolektiv známe a můžeme předpokládat, že aktivita nezničí vztahy v kolektivu, nýbrž je objasní či posílí!!! 		20 minut
<p>Reflexe (témata a otázky pro reflexi se žáky):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak se žákova role projevuje ve škole a jak se mění mimo školní prostředí? Kromě kritiky najít na každé roli i pozitiva a přínos pro kolektiv (neopomíjet přednosti žáka), u negativ najít možnosti změny k lepšímu, nalézt příčinu, proč žáci nedokáží najít společnou řeč. 2. Jak se dá zlepšit vzájemná komunikace žáků? 3. Jak je kdo spokojen se svými rolemi, co můžeme změnit? 4. Jaké to je naslouchat povídání o sobě samém? 5. Jak se komu vyslovovaly pochvaly nebo kritické poznámky? 6. Jakým způsobem je účelné takové věci vyslovovat – sdělovat, abychom nepoškodili mezilidské vztahy? 				
<p>Reflexe učitele:</p> <p>Rozpoznání skrytých mechanismů ovlivňujících fungování třídního kolektivu, lepší vcítění se do žáků i jejich problémů.</p> <p>Překvapení z upřímnosti, přímočarosti, výstižnosti, ale ne vulgárnosti dětí při charakteristice jednotlivých rolí, obtížnost práce s tak početnou skupinou žáků, málo času.</p>				

Celková reflexe

<p>Bylo dosaženo cílů? (podle čeho soudíme, že se nám podařilo dosáhnout cílů)</p>	<p>Žáci si komunikaci procvičili nejen v malých skupinkách, ale i v celém kolektivu. Aktivita prohloubila jejich vzájemné poznání a přispěla k rozvíjení schopnosti formulovat a vyslovit svůj názor, asertivní komunikaci a uvědomění si, že bez vzájemné komunikace a respektování druhých nedokáží pracovat jako tým.</p>
<p>Co se osvědčilo?</p>	<p>Otevřená, přímá reflexe žáků ke každému spolužákovi.</p>
<p>Co bych příště udělal/a jinak?</p>	<p>Na aktivity s větší skupinou dětí zajistit dostatek času.</p>
<p>Která zkušenost může platit obecně?</p>	<p>Formou aktivit si děti dokáží uvědomit více než tzv. „promlouváním do duše“.</p>
<p>Měla tato práce nějaký přínos pro mne osobně? Pokud ano, jaký?</p>	<p>U některých žáků bylo opravdu náročné najít na jejich chování něco přínosného a užitečného. Uvědomila jsem si, že i učitel častěji kritizuje (je to mnohem jednodušší) a zapomíná chválit.</p>
<p>Další poznámky?</p>	
<p>Použitá literatura, převzaté materiály, vlastní materiály</p>	<p>Pike, G. – Selby, D.: Globální výchova. Grada, Praha 1994. Valenta, J.: Učit se být.</p>